

OPENINGSREDE NAJAARSVERGADERING N.B.V. DOOR DE VOORZITTER, G. HOUTZAGERS

Ik stel het op prijs U bij het begin van onze vergadering en najaars-bijeenkomst een hartelijk welkom toe te roepen. Wij hebben ditmaal bij wijze van proef een wat ongewone tijd voor vergaderen gekozen. Wij waren van mening, dat door de avondvergadering het gezellig samenzijn der leden wat in het gedrang kwam en hopen U op deze wijze meer gelegenheid te kunnen geven voor onderlinge samenspraak en vernieuwing van onderlinge contacten. Wij zullen afwachten of dit slaagt en zullen het bijzonder op prijs stellen daarop ook de reactie van onze leden te mogen vernemen, teneinde daaruit onze houding voor volgende vergaderingen te kunnen bepalen.

Het is een goede gewoonte, dat de Voorzitter van de Nederlandsche Bosbouw Vereniging op de beide jaarvergaderingen de belangrijkste gebeurtenissen memoreert, die sedert een voorgaande vergadering op bosbouwgebied hebben plaats gevonden, alsmede wat er in de kring van onze vereniging leeft en wordt gedaan. Alhoewel de periode tussen voor- en najaarsvergadering over het algemeen die is van de minste activiteit, zo valt er toch ook thans nog wel het een en ander mede te delen of kunnen wensen kenbaar worden gemaakt.

Ir de Fremery werd benoemd tot voorzitter van het op 3 Mei in werking getreden Bosschap. Hij is voor ons geen vreemde en wij hebben in zijn vorige functie als voorzitter van de hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting voor de Landbouw, de voorloper van het Bosschap, reeds op een prettige wijze met hem samengewerkt. Ik vertrouw, dat dit ook in de toekomst het geval zal zijn. Van onze kant geven wij U gaarne nogmaals de verzekering, dat U bij Uw streven om de belangen van de Nederlandse Bosbouw te bevorderen steeds op onze volle en daadwerkelijke medewerking kunt rekenen.

Mede ter voortzetting van de taak van de vroegere hoofdafdeling Bosbouw zijn in de korte tijd van zijn bestaan al verschillende landelijke Commissies door het Bosschap ingesteld. Deze Commissies kregen als taak de bestudering van kwesties, die nauw met de betekenis en de belangen van het bos zijn verweven, zo als invloed van het successierecht op bosbezit, mogelijkheden en beperkingen van het meten van hout op stam, aangelegenheden verband houdende met de rationalisatie en arbeidsmethoden in de bosbouw (Commissie Rationalisatie), kostprijsberekening voor hout van groveden, douglas, populier en inlandse eik (kostprijsrapport L.E.I.).

Verder mogen in dit verband zeker niet onvermeld blijven de door de Commissie Rationalisatie van het Bosschap op 1 en 10 September 1954 (de Rips en Ommen) in samenwerking met de Nederlandsche Heide-maatschappij en het Staatsbosbeheer georganiseerde demonstratiedagen voor rationalisatie van arbeidstechniek in de bosbouw, gecombineerd met wedstrijden in bosarbeid, waarvan de prijsuitreiking op de demonstratie-

dagen plaats vond. De belangstelling voor beide dagen was zeer groot, het totale aantal bezoekers bedroeg meer dan duizend.

Dit zijn dus enkele eerste stappen naar buiten van onze nieuwe bedrijfsorganisatie „het Bosschap”, in welke organisatie werkgevers en werknemers zijn samengebundeld om de verdere uitbouw van de bosbouw hier te lande te stimuleren. Er is hier in dit opzicht in ons land zo ontzaggelijk veel te doen. Het bosbouwkundig onderzoek aan ons proefstation, het veredelingswerk van de Stichting verbetering houtopstanden, het werk van het Instituut voor toegepast biologisch onderzoek in de natuur (I.T.B.O.N.), het populierenwerk, de ziektebestrijding, zoals het Dothichiza-onderzoek, het zijn alle facetten van dit grote en grootse werk die de steun en medewerking en ook de financiële steun van het Bosschap niet kunnen missen, en die de fundamenten moeten vormen van een beter geoutilleerd en een beter renderend bosbezit.

De gehele Bosbouwwereld in Nederland wacht vol belangstelling op de verdere ontwikkeling van het Bosschap en op zijn daadwerkelijke hulp bij alle maatregelen tot verbetering van ons bosareaal.

Omtrent onze actie betreffende het vroegere hotel Sonsbeek, moet ik tot onze spijt mededelen, dat de hiertoe aangewende pogingen hebben gefaald. Er is thans een overeenkomst gesloten tussen de Gemeente en de Nederlandsche Heidemaatschappij, waarbij het gebouw na restauratie, zal worden verhuurd als Middelbare Bosbouw en Cultuurtechnische School van de Nederlandsche Heidemaatschappij. Aldus krijgt het vroegere hotel Sonsbeek toch ten dele ook nog een bosbouwbestemming, omdat hier in de toekomst het middelbare bosbouw personeel zijn opleiding zal ontvangen.

Van 1—15 Juli werd te Parijs het 8e Internationale Botanische Congres gehouden. Er waren 27 secties waaronder ook een sectie bosbouw. Bosbouwkundige excursies werden gehouden naar Elzas Lotharingen, Normandië en naar de Alpen.

Het Vierde Wereld Bosbouw Congres dat van 11 tot 22 December te Dehera-Dun in de bovenloop van de Ganges, het voorgebergte van de Himalaya, zal worden gehouden, zal worden bijgewoond door ons medelid Prof. Becking. Op dit Congres zal in het bijzonder worden behandeld de rol en de plaats van het bos in de wereldhuishouding en in de economische ontwikkeling der landen.

Ik acht het van belang hier ook iets te zeggen omtrent de subsidie-regeling omzetting hakhout. De opzet van deze regeling is, dat van het laag gelegen hakhoutareaal, dat wordt geschat op ruim 10.000 ha de helft wordt vrijgegeven voor ontginning tot bouw- of grasland, mits de andere helft wordt hervormd in opgaand bos, beiden met subsidie van de overheid. Hierbij bestaat de mogelijkheid tot onderlinge ruil zodat de ene eigenaar zijn gehele hakhout-perceel zal kunnen ontginnen tot bouw- of grasland, mits voor de helft een gelijkwaardig ander perceel is gevonden ter omzetting in opgaand bos. Het spreekt wel vanzelf dat hierin een gevaar schuilt en dat het zeer noodzakelijk is, dat bij deze ruil wordt toegezien, dat hierdoor hervorming tot opgaand bos niet wordt teruggedrongen naar armere gronden. Wij mogen echter vertrouwen, dat het Staatsbosbeheer in deze actief is en zorg draagt dat zulks in genen dele geschiedt. Hierbij mag niet worden vergeten, dat de bosbouw door de maatregel zelf al ruim 5000 ha van zijn beste gronden inboet, zodat het zeer

urgent is, dat de overeenkomstige tot opgaand bos te hervormen oppervlakte even waardevol is.

De Studie-Commissie Bosbouwvoorlichting stelt in een door haar aan de hoofdafdeling Bosbouw uitgebracht rapport voor, de voorlichting te coördineren en daarvoor in het kader van het Boschap een Centrale Raad voor Bosbouwvoorlichting in te stellen, alsmede regionale voorlichtingscentra, waarin deskundigen van Overheid en organisaties samenwerken.

De Minister van Financiën heeft het voorstel overgenomen, om voor landgoederen vallende onder de Natuurschoonwet 1928 die voor het publiek zijn opengesteld, de successierechten te berekenen over de helft van de bestemmingswaarde. Wij hopen en vertrouwen, dat deze bepaling spoedig in de Staatscourant zal worden afgekondigd.

Zoals U zult hebben opgemerkt zal ons Bosbouwtijschrift dit jaar weer in 12 nummers verschijnen, terwijl wij hopen, mede door een kleine contributieverhoging, het volgende jaar tot verdere uitbreiding te kunnen overgaan.

De Stichting Verbetering Houtopstanden heeft dit jaar weer de regeling van de invoer van naaldhoutzaden uit ecologisch conforme gebieden in N.W. Amerika verzorgd. Alhoewel de oogst slechts matig is, hoopt de stichting er toch in te zullen slagen om aan de vraag naar zaden van douglas, sitka, Tsuga en andere W. Amerikaanse naaldhoutsoorten volledig te kunnen voldoen.

Moelijkheden met uit Corsica geïmporteerde zaden van *P. nigra corsicana*, die na uitzaai bij de kwekers bleken geen Corsicaanse den te zijn, demonstreerden nog eens te meer hoe noodzakelijk het is, dat de kwestie van herkomst ook internationaal kan worden gewaarborgd. Besprekingen hierover onlangs te Parijs gehouden hebben aangetoond, dat deze behoefte ook in andere landen wordt gevoeld, doch dat voor een snelle regeling van deze materie nog veel weerstand zal moeten worden overwonnen.

Ik acht het in dit verband gewenst hier ook een ernstig waarschuwend woord te doen horen inzake aankoop van douglasplanten van onbekende herkomst. Wij kunnen dit onze bosbezitters niet ernstig genoeg ontraden. De laatste 2 jaren was er in W. Amerika in de voor ons land voor zaadleverantie in aanmerking komende gebieden een volledige misoogst van douglaszaad en van andere naaldhoutsoorten. Met aanbiedingen van 1- of 2-jarige douglasplanten uit naburige landen moet men dus uiterst voorzichtig zijn, omdat gebruik daarvan in de meeste gevallen op latere leeftijd tot grote teleurstellingen zal moeten leiden. Er komt dit jaar weer voldoende zaad van goede herkomst. Stel het dus in Uw eigen belang een paar jaren liever zonder douglasplanten!

In de houtprijzen is gedurende het laatste halfjaar weinig verandering gekomen. Over het algemeen is de laatste tijd de markt wat williger, vooral ten opzichte van zaaghout en kisthout, hetgeen grotendeels een gevolg is van export naar Duitsland.

Aan de houtleveranties naar onze mijnen kleven vele moeilijkheden wegens de thans zeer grote vraag naar hout van 15 en 16 cm doorsnede, welke afmetingen in een zodanig percentage worden afgeroepen, dat levering uit normale dunning of velling niet mogelijk is. Over de prijzen voor het a.s. seizoen valt nog weinig te zeggen. Er zijn reeds enkele ver-

koppingen in Noord Brabant geweest tegen vrij hoge prijzen. Dit betrof echter voornamelijk mijnhoutcontracten, die vermoedelijk voor het lopende contract nog niet waren gedekt.

Over het algemeen valt er ook van de zijde van de houthandel een toenemende belangstelling voor het bos in ons land waar te nemen. Ik zou in dit verband willen wijzen op de houtvoorlichtingsdagen, maar daarnaast in het bijzonder op de van de Stichting Houtvoorlichtingsinstituut te Amsterdam uitgaande Nederlandse Hout Academie van de heer Boerhave Beekman. Dit is een uitstekend verzorgde schriftelijke opleidingscursus van 2 of 3 jaren, die uitteraard in de eerste plaats is bedoeld als houttechnologische voorlichting, doch welke er tevens op is gericht om de houthandelaar meer „forest-minded” te maken, iets wat trouwens niet alleen voor de houthandel nodig is. Ook de gemiddelde Nederlander moet nog steeds meer leren, dat naast de grote ideële waarden van het bos, het bos in de eerste plaats moet dienen als leverancier van het artikel „hout” en dat wij al onze krachten moeten inspannen om deze productie, zowel kwalitatief als kwantitatief, op een veel hoger peil te brengen.

Door aankoop van gronden is het bezit van het Staatsbosbeheer in de afgelopen periode uitgebreid met 57 ha onder Echt („Annadal”), 324 ha onder Hoenderloo („het Leesten”), 60 ha onder Beekbergen („Schenkenshul”), 8 ha in de boswachterij Leersum en 11 ha in het Lievelderveld onder Lichtenvoorde, in totaal 460 ha.

Voor het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen werd 100 ha aangekocht: 20 ha van het landgoed Archem op de Lemelerberg, 24 ha in het Leudal onder Roggel en Nunhem en 56 ha langs de oostelijke Maasoever nabij Gronsveld en Eysden.

Ook de serie vlugschriftjes van deze Dienst is weer uitgebreid met een publicatie over „Dennenbladwespen” het insect, dat in de bosbouw gedurende de laatste jaren nog al eens van zich doet spreken. De brochure bevat een levensbeschrijving van de Diprionsoorten die in ons land schadelijk optreden, met aanwijzingen hoe een plaag tijdig kan worden herkend en eventueel bestreden. Verder het vlugschriftje „Wenken voor het aanbrengen van beplantingen”, dat aanwijzingen geeft over voorbereidende grondbewerking en bemesting, plantmateriaal en de behandelingswijze daarvan, het planten en het onderhoud der beplantingen.

Niet onvermeld mag hier blijven het feit, dat Prof. Dr H. A. J. M. Beekman op 12 Augustus zijn 80e verjaardag heeft gevierd. Prof. Beekman heeft gedurende zijn ambtsperiode actief deelgenomen aan onze vereniging; van 1921—1926 als bestuurslid en van 1927—1932 als voorzitter. Een commissie uit zijn vrienden en oud-leerlingen, waarbij uiteraard ook de Nederlandsche Bosbouw Vereeniging was vertegenwoordigd, heeft hem op die dag bezocht en hem namens ons allen de dank en waardering overgebracht voor alles wat hij voor de Nederlandse en Indische Bosbouw heeft gedaan.

Ons medelid W. Brantsma legde per 1 October j.l., na een bijna 42 jarige bosbouwloopbaan, zijn functie als Opperhoutvester en Jagermeester van H.M. de Koningin neer. Ons medebestuurslid Ir Reinders zal hem in deze functie opvolgen. Wij wensen de heer Reinders geluk met deze promotie, moge hij met dezelfde toewijding en ijver als zijn voorganger dit heeft gedaan, zijn krachten geven aan dit belangrijke en meest uitgebreide bosgebied van Nederland. Wij zijn overtuigd, dat de heer

Brantsma met zijn functie niet zijn grote liefde voor het bos heeft afgelegd en vertrouwen, dat hij ook in de toekomst een werkzaam aandeel zal blijven nemen in de behartiging van de Nederlandse bosbelangen in het algemeen. In de plaats van Ir Reinders werd Ir A. J. Lanz benoemd tot Koninklijk Houtvester in de Houtvesterij Hoog-Soeren.

Het ledental onzer vereniging bedroeg op 1 October 1954: 255, het aantal donateurs was 20. Met grote dankbaarheid maak ik hier melding van het feit, dat de N.V. Kon. Papierfabrieken Van Gelder Zonen als donateur is togetreden, met een jaarlijkse bijdrage van f 100.—.

Hiermede werden de voornaamste feiten en wensen op het gebied van de Nederlandse Bosbouw over de afgelopen periode weer in het kort geschetst. Ik eindig met de wens, dat deze vergadering, de excursie van deze middag en die van morgen er toe mogen bijdragen om onze bosbouw te bevorderen en de band tussen onze leden onderling te versterken.

BEDRIJFSREGELING

[628]

door

G. GERBRANDA

Het overzichtelijke artikel van M. Schrevel onder de titel: „Voorbeeld van een Bedrijfsregeling”, opgenomen in het Augustusnummer, geeft mij aanleiding tot enkele opmerkingen, die in de eerste plaats moeten worden beschouwd als het vragen naar nadere inlichtingen.

De heer S. vangt zijn artikel zeer terecht aan te omschrijven wat het doel is van een bedrijfsregeling. Volgens zijn inzichten is het doel van een bedrijfsregeling: „een analyse van een bosbezit te maken, waarna de richtlijnen worden bepaald, waarlangs dat bosobject zich behoort te ontwikkelen, wat betreft de houtvoorraad en de verdeling van de leeftijden, om tot een normaal bos te geraken”. De verdere beschouwingen zijn hiermede in overeenstemming. Telkens weer blijkt, dat de gedachten van de schrijver uitgaan naar wat hij noemt „de normale houtvoorraad en de gelijkmatige leeftijdsclassenverdeling”.

Naar mijn mening dient het hoofddoel van een bedrijfsregeling te zijn, de middelen aan te geven om tot een verbetering in de productiviteit van het bos-object te geraken, met als ideaal zo hoog mogelijke opbrengsten. Eerst in de tweede plaats komt het streven naar gelijkmatigheid in de opbrengsten. Bedenkt men toch, dat, als men tot taak krijgt voor een bepaald object een bedrijfsregeling op te stellen, men in 9 van de 10 gevallen te maken heeft met een onvolkomen bosbezit, waaraan uit een oogpunt van economische bedrijfsvoering vaak nog al het een en ander mankeert, dan is het toch duidelijk, dat opvoering van die productiviteit het eerste doel zal zijn.

Aan een bosbedrijf kleven veelal één of meer van de navolgende fouten:

- a. Er is een abnormale grote oppervlakte onproductieve grond, hetzij in de vorm van kapvlakte, hetzij in de vorm van nog niet beboste grond.